

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter. 1.
Egyes számmal kaphatók: a dobánytársaságban.

KUTI MÁRTON
1852 okt. 13. — 1910 márc. 6.

A vasárnap reggel tiszta ünnepi csendjébe belezengett az öreg templom nagyhangja. Mély bugással szomorú hírt adott tudtára a város közönségének. Egy nagy-lelkű, tisztaszívű ember távozott el közülünk. Nem volt szükség a külön értesítésre, mindenki tudta, hogy Kuti Márton, a székesegyházi káptalan köztisztelőben álló kanonokja bucsuzik, az ő szép lelke szállt el oda, a hol örökös a harmonia, a hol valóra válik a vágyott igazság.

Olyan ember volt, a ki sohasem tartozott a mindennapiak közé. Csodálatos energia, törhetetlen lelkiismeretesség, univerzális ismeretek, szölcés látóköri s valami fanatikus szeretet a lelke hite iránt. Mindig kiemelkedett az átlag emberek sorából, a kit elfelejtettek irigyelni, inkább csodálták. Ha köréje gyűltünk, önkéntelenül elhallgatott mindenki, hogy az ő nagyköri tudását, remek, társalgó előadását élvezzük. A külföldi irodalma, művészete nyitott könyv volt előtte, a melyből egy csillagot a drága köveket, mint az ékszerkereskedő a maga kincseit. Puritán lelke, csodálatos kötelességtudása oly általános tisztelet fenyélt vonta köréje, a mely mindenkit megállított. Most aztán elmúlt, elszállt mint az igaz, széplelkű, klasszikus emberek példányképe, a kiknek száma mindig kevesebb lesz ebben a zűrzavaros, rohanva fejlődő modern korban.

Kuti Márton Győrkönyben Tolnamegyében született 1832-ben szegénysorsú családból. 16 éves korában félbeszakítva tanulmányait részt vett a szabadságharcban. Középségszintű tanulmányait Fehérvárott végezte. Itt felvették az egyházmegye papnövendékei közé s a megyéspüspök Bécsbe a Pazmanumba küldötte a theologiai tanulmányok végzésére. Farkas Imre püspök 1859. júl. 6-án pappá szentelte a már nem gyermekifjú theologust s a lelki pártorkodás első elemeinek elsajátítására Ósákvárra küldötte káplánnak. Itt azonban csak egy esztendőig maradt, főlegbivalói tisztában lévén az ő kiváló tehetségeivel, a helybeli gimnáziumhoz rendelték tanárnak, a hol a klasszikusokat tanította. 1863-ban hitoktató lett, 1865-ben a reáliskola igazgatója. Ez a pár év elég volt arra, hogy a Székesfehérvár polgársága a megüresedett felsővárosi plebániát 1866-ban az ő kiváló egyéniségével töltse be. Akkor kezdődött az autonomia körül hullámzó élet, a melyből Kuti Márton, mint az autonómia bizottság küldötte, szintén erősen kivette a részét, még pedig meglehetősen radikális irányban. Népszerűsége oly nagy volt, hogy a hetvenes években képviselő jelöltnek léptették fel városunkban Schwarz Gyulával

szemben. Elkeseredett harc fejlődött ki és Schwarz Gyula csak az 5 nagyon népszerű programjával tudott fölülte diadalt aratni. 1868-ban kanonok lett Kuti Márton s a szeminárium rektora. Mint tanár kiváló volt, méginkább tündökölt azonban az ő puritán vasjelleme növendékei előtt, a kik félve tisztelték és mindig ragaszkodtak hozzá. Ebben az állásban aztán meg is maradt. Országszerzte ismert ember volt s szinte meglepő, hogy az egyházi méltóságban magasabbra nem emelkedett. Aztán lassankint mindjobbán erőt vett rajta a betegség. Régi gyomorhaja kinozta és fogyaszotta testi erjét. Nem azonban a lelkét. Az megmaradt fiatalnak és nagy tevékenységet fejtett ki. A klasszikus nyelveken kívül otthon volt az összes művelt nyelvekben, eredetiben olvasta a legkiválóbb írókat s encyklopedikus ismereteit csodálatosan kifejeztette. Azon túl a kötelesség rajba volt, mint az óramutató, oly pontosan teljesített minden munkát, a melyet hivatala rá rótt. Sok ideig vezette a kegyalapítványi pénztárt s annak óriási munkája egész ember erejét kötötte le. Néhány év előtt lemondott erről s ámbár a testi gyengeség mindinkább erőt vett rajta, a kötelességteljesítésben mindig elől járt. Apró lépésekben, szinte kimerülve jutott el a templomba, de mint a jó katona, hiven, becsületesen fehér-lelkűvel állott ott az Ur zászlaja mellett.

Aztán a betegség mindinkább erőt vett rajta. Régóta álmatlanság gyötörte, ezt a gyötrelmet mesterséges eszközökkel akarta eltüntetni s ez a végső erőket támadta meg. Hónapok óta szinte napról-napra várta a halálát. Minden nap ajándéknak tért szett, míg végre vasárnap reggel 7 órakor mégis váratlanul szinte hirtelen elhunyt.

Haláláról a székesegyház a következő gyászjelentést adta ki:

A Székesfehérvári Székesegyházi Káptalan szomorú szívvel jeleníti, hogy szerelve tisztelt testvére, nagyságos és föltisztelendő

KUTI MÁRTON

székesegyházi olvasó kanonok, Sztrázsa vagy Sztrázsa, másnév Nehteről nevezett c. prépost, szentszéki bíró, Fejérvármegye bizottsági tagja, aranyimésés áldozó pap

hosszas és Isten akaratában való megnyugvással türt szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, életének 78-ik és áldozó papságának 51-ik évében folyó hó 6-án reggeli egynegyed 7 órakor az Urban elhunyt.

Az Istenben boldogultnak földi maradványai f. hó 8-án a székesegyházban reggeli 9 órakor tartandó engesztelő szent-mise után fognak Szent István-utcai lakásán beszenteltetni és a Feltámasztásról nevezett csutorai temetőben édes szülei sírja mellé örök nyugalomra helyezni.

Székesfehérvár, 1910. március 6.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Hasonló gyászlevelet adott ki rokonsága: Kuti Fülöp, s unokaöccse Kuthy József dr. főigazgató — valamint a főreáliskola, a melyből feljegyezzük a következőket:

A Megboldogult 1893-ban lett az akkor még csak három osztályú székesfehérvári városi reáliskola hitosónoka és hitoktatója, a rá következő évben pedig igazgatója. Mint ilyen két éven át vezette az iskolát; nagy műveltségével, odaadó buzgalomával és kitűnő tapintatával meg tudta nyerni a kezdet nehézségeivel küzdő intézet részére a közönség teljes rokonszenvét, ami a tanuló létszámának rohamos emelkedésében nyilvánult. Szerelő érdeklődését azóta is megtartotta iskolánk iránt, ennek javára 1898-ban nagyobb alapítványt tett s aranyával éventét a tanuló jutalmazásához is hozzájárult. A modern gondolkodású és nemeslelkű főpap emlékeit hálas kegyelettel fogjuk megőrizni.

A temetés ma d. e. folyt le, Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök ünnepi gyászmisét celebrált, a mely után a megboldogult lakására ment s ott beszentelte a koporsót. A temetést ezután Szuboricus János apátkanonok végezte a papság, valamint óriási tömeg részvételével. A temetésre kivonult a főgimnázium, a főreáliskola, a kereskedelmi iskola, a Ferenc József nőnevelde, a felsőbb leányiskola s a városi elemi iskolák tanárai. Ott voltak zászlóik, alai s tüzlők, a 45-as honvédek, a Szt. István társulat, az emmateli társulat, a keresztény szociálalak stb.

Nyugodjék csendes örök nyugalomban.

Muzeum-egylet

Ilyen is volt, illetőleg leaz Fehérvárott.

Valaki ilyenformán jellemezte a dolgot: A menyországba könnyebb bejutni, mint a mi vármegyei régiségárunkba. Mert ahhoz, hogy az ember a mennyországba bejuthasson, nem kell több, mint hogy jó emberek legyünk s aztán meghaljunk, de a régiségár hét lakóján keresztül sokkal több érdemmel lehet csak keresztülfurakodni.

Végre tegnap megvolt az egyestület közgyűlése, a melyen a következők jelentek meg: ifj. Zichy Nándor gróf, Hattyufy Dezső, Lauschmann Gyula dr., Szűts Jenő, Wertheim Pál, Schlamadinger Jenő dr., Zalai Mihály, Marosi Arnold, Vértessy József, Vörtes József, Fittler Béla, Philipp István, Marton Jakab, Lichtneckert József, Balassa Imre, Bilkei Ferenc.

Az ülést Hattyufy Dezső dr. árvászkéi tündök nyitotta meg, aki a következő szék memorandumot terjesztette elő:

Tekintetes Közgyűlés!

Fejérvármegye és Székesfehérvár történelmi emlékeit megőrizni, a mult szellemét ápolni és ezzel a szeretettel a rég letűnt idők nagyságából a jövő iránt bizalmat találni, — úgy hisszük, közös érdeke és közös célja mindazoknak, kik a

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ágy- és asztalneműekben,
színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett

Ma lapunk 4 oldal.

régi dicsőség porba hullott nagyságáért lelkesülnek.

Az a föld, melynek nagy múltja van, — az a város, mely királyi székhely volt, kedvezőtlen körülmények alakulása miatt ma sem rendelkezik olyan múzeummal, hol a régi idők emlékei a jelennek oktatással szolgálhatnának. Pényyes, de romba dől multunk emlékeiből csakis egy kis töredéket tudott megmenteni az az egyesület, a mely három évtized óta lefolytatja a múltnak, de magára hagyatva, elzárkózottságában nagyobb hatást, a történelem ápolásában nagyobb eredményt elérni nem tudott. Talán közös óhaj, közös gondolatot fejeztünk ki, midőn a meglévő alapon, történelmi és régészeti együletünk határai között, virágzóbb arányú munkásságot akarjunk megvalósítani, hogy más városokhoz hasonlóan mi is hirdetői legyünk a régi dicsőség nagyságának. A szomszéd Veszprém város pár év lelkes és lelkesítő munkája után ma már gazdag gyűjtemény, kincseket érő múzeummal rendelkezik, melyet az állam is bőségesen gyámoit anyagilag. Veszprém múzeumát tartjuk szemünk előtt és hisszük is, hogy vármegyénk és városunk értékes erőinek bevonásával mi is magas fokon, virágzóbb arányú munkásságot akarjunk megvalósítani, hogy más városokhoz hasonlóan mi is hirdetői legyünk a régi dicsőség nagyságának. A szomszéd Veszprém város pár év lelkes és lelkesítő munkája után ma már gazdag gyűjtemény, kincseket érő múzeummal rendelkezik, melyet az állam is bőségesen gyámoit anyagilag. Veszprém múzeumát tartjuk szemünk előtt és hisszük is, hogy vármegyénk és városunk értékes erőinek bevonásával mi is magas fokon, virágzóbb arányú munkásságot akarjunk megvalósítani, hogy más városokhoz hasonlóan mi is hirdetői legyünk a régi dicsőség nagyságának. A szomszéd Veszprém város pár év lelkes és lelkesítő munkája után ma már gazdag gyűjtemény, kincseket érő múzeummal rendelkezik, melyet az állam is bőségesen gyámoit anyagilag. Veszprém múzeumát tartjuk szemünk előtt és hisszük is, hogy vármegyénk és városunk értékes erőinek bevonásával mi is magas fokon, virágzóbb arányú munkásságot akarjunk megvalósítani, hogy más városokhoz hasonlóan mi is hirdetői legyünk a régi dicsőség nagyságának.

1) Mondja ki a közgyűlés, hogy a Fejérmegyei és Székesfehérvári városi történelmi és régészeti egyület újja szervezi, a meglévő alapon újja alakítja. Régi címe helyett a múzeum egyesület nevének a gyűjteményeinek sorában a modern dolgoknak is helyet ad.

2) Az újja alakult egyesületben e vármegye és a város minden lelkes fiat egyesíti, új tagokat gyűjt és az évek óta tétlenségre kárthatott egyesület régi viszonyait az új erősödés esetén a jogfolytonosság alapjául fogja tekinteni.

3) A vármegye által felajánlott helyiséget minden héten és meghatározott órában nyitva tartja, felkért és önként vállalkozó tagjai a látogatóknak megmagyarázzák a gyűjtemény egyes tárgyait, ezeknek gyarapítása végett pedig nagyszabású társadalmi mozgalmat indít.

4) Tagjai sorából az önként vállalkozók időnként történelmi és régészeti feladatok tartanak a nagy közönség előtt, talán a Vörösmarty körben, a mely ezen kulturális célra kétségkívül szívesen átengedi helyiségét. Esetleg évkönyvet is ad ki, melyben Fejérmegye és Székesfehérvár múltjáról közöl a tagok tollából közleményeket.

Tekintetes Közgyűlés!

Ez volna a kezdet, hogy egyesületünket mai tetsző állapotából kiemelve, méltóvá tegyük multunk nagyságához; a jövő virágzás ilyen alapokon ugy is el fog következni, és az államsegély kétségkívül megkoronázza munkásságunkat.

A mult szeretetét ápolni, a történelem emlékeit összegyűjteni, — ime! ez a cél, a melyben mindnyájunknak egyesülni kell!

Ajánljuk öregjaink elfogadását!

Székesfehérvár, 1910. február 24.

Dr. Hattyuffy Dezső.

Dr. Lauschmann Gyula.

Dr. Schlammadinger Jenő.

Az első hozzászóló Zichy Nándor gróf volt, aki örömet fejezte ki, hogy az egyesület 10 évi állhatatos halgatás után ismét szóhoz jut. Legteljesebb óhajással helyesli a programot, de jelzi azt a nehéz helyzetet, a melybe minden jóakaratunk mellett a főváros közvetlen közelsége miatt jutunk, ahova az érdeklődés is, meg az adományozók kedve is húzódik. Tehát érdeklődést kell keltetni itt felolvasásokkal, előadásokkal, iratokkal, czíán meg kell mosdítani minden eszközt, amely az állam segélyét is kilátásba helyezné nekünk. Ő a keretekre szívesen tágitaná egy nagyobb szabású kultúregyesület területén.

Marosi Arnold főgimn. tanár, pécsi múzeumnak és pécs-baranyamegyei múzeum egyesületnek volt igazgatója, aki több múzeum rendezési kurzuson és

sok ásatáson résztvett, a jövőndi teendőiről beszélt. Ő is egy kultúregyesület lát maga előtt és eladja, hogy Pécsset 3 esztendő alatt, a város, a megye s az állam segélyével nagyszéri gyűjteményt létesítenek. Ő is szeretné a természetrajzi, néprajzi, képművészeti, iparművészeti könyvtári osztályokkal bővíteni a régészeti múzeumot.

A közgyűlés nagy örömmel fogadta a terjedelmes előterjesztést és megbizta Hattyuffy Dezső dr., Lauschmann Gyula dr., Vértes József, Marosi Arnold, Schlammadinger Jenő drt, hogy egy hónap határidőn belül készítse el az új alapszabály tervezetet s terjessze az összehívandó közgyűlés elé. Az egyesületnek közel 4000 kor. vagyonra van.

A bizottság azután megnézte a múzeumot, a mely a megyeház hátsó 5 helyiségében régi bőrtorn szobákban van elhelyezve. Az igazán érdekes és nagyszámú tárgyak szemlélete élénk meglepetésként hatott a nézőkre s a legszebb reményéseket kelti a megalapítandó új egyesület iránt, a mikor a nagy nyilvánosság művelésére fog állani a Múzeum egylet.

A katolikus kör közgyűlése.

Vasárnap d. e. 11 órakor tartotta a belvárosi katolikus kör helyiségében rendezévi közgyűlést a székesfehérvári katolikus kör, városunk e legnagyobb társadalmi egyesülete. A közgyűlésen igen szép számmal vettek részt a belvárosi katolikus kör tagjai, míg ellenkezőleg a főkkörök alig-alig pár emberrel képviseltették magukat. Az összetartozás érzetének ez a csaknem teljes hiánya azt mutatja, hogy katolikus körünk alapítól tizenhat év előtt e tekintetben egy teljesen célszerűen szervezett alakot, melyet az akkori viszonyok indokolhattak ugyan, de a melynek ma semmi értelme többé. Nem csodálunk, ha ez a tapasztalat oly alapszabályváltoztatás gondolatát érelné meg katolikus körünk vezetőségében, mely a belvárosi kört az együttes közgyűlések ettől a felesleges ballasztjától megszabadítaná.

A közgyűlést dr. Klauz György kanonok elnök nyitotta meg magas beszéddel, melynek minden szava, mint a korát, ennek küzdelmeit, ellentétes irányait, az egyház érdekeit szivükön viselő katolikusok teendőit tisztán látó, tevékeny, kiválóan praktikus érzékű vezető és dolgozó embert, mutatta be most már nyilvánosan is az új elnököt a katolikus kör közönségének.

Utána Dornis István olvasta fel jelentését, melyet egész terjedelmében az alábbiakban közlünk:

Nagyságos és Főtisztelendő Elnök Ur!

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

Megvallom őszintén, soha titkári jelentésem nagyobb gondot nem okozott, mint az idén, mikor annak megírásához hozzáfogtam.

A titkári jelentés feladata: beszámolni a katolikus kör egy évi életéről. Gondolom, a M. T. K. nem egy tagjának lelkében felmerül a kérdés, mi engem is gyötört: hát volt-e a katolikus körnek — precízebben kifejezve — a székesfehérvári belvárosi katolikus körnek ebben az évben élete?

Komoly, mondhatnám lelkiismereti kérdés. Mert hogy voltunk, annyi bizonyos. Házunk áll, helyiségeinket a tagok szorgalmasan látogatják, a tagsági díjak befolyának, könyveinket, lapjainkat olvassák, kártyáznak? — no ezt szorgalmasan tesszük, hisz Magyarországon vagyunk! De — ugyebár M. T. K. ez még mind nem élet? Nem az az intenzív, lelkes, eleven, céltudatos élet, mely másfél évtized előtt azoknak szeméi előtt lebegett, kik ezt a katolikus kört létesítették.

Tavali jelentésemben azon nézetemnek adtam kifejezést, hogy katolikus körünk életfolyama csak új medret vágott magának. Az idén kénytelen vagyok konstatálni, hogy ez a meder kezd veszedelmesen elsékesyenedni.

Valamiképen mintha kevés lenne bennünk az életkedv, hiányoznék céljaink meglátása, az

ambíció, hogy másfél évtizedet át becsülettel végzett munkánkat tovább folytassuk.

S itt, őszintén megvallom, engem nem vizgat az a tény, hogy az ország igen sok katolikus körének titkári jelentésében hasonló dekadenciáról panszokodó hang csendül meg.

Kutatom az okokat s ketőnél többre alig akadok, mely érthetővé tenné némileg depimált életműködésünket. Az egyik, a katolikus kör tizenöt éven át folytatott kulturamunkájának városunk új társadalmi intézményei között történt differenciálódása, melynek következtében régi esztélyeink igazdag, főleg művészi programjának további fenntartása alig képezheti a katolikus kör feladatát. A másik, a régiket pótolni, felváltani hivatott új erők hiánya. Ha nagyon őszinték akarunk lenni, be kell vallanunk, hogy a katolikus kör vezetősége egy két kivétellel ma is ugyanazokból áll, kik másfél évtized előtt a kör bölcsőjét ringatták. Talán szívesen mondanom: kipróbált erők, de — hogy itt csak a titkári munkaköréről szójjak — nem ártana egy kis felrészítés új emberekkel, új gondolatokkal, új fokozottabb munkakedvvel.

De érzem, hogy ez sem magyaráz meg mindent s főleg nem igazol bennünket; azért szeretném azt reményelni, hogy ez a most lefolyt év a tapogatózás, vagy — mondjuk — az elmékedés ide volt, de utána új, fokozottabb munka következik.

Erre M. T. K. égető szükségünk van. Nem tulajdonítok magamnak különbs éles látást, de a mindennapi tapasztalat igazolja állítáomat, hogy a katolikus körök igazi hivatása még csak ezután következik.

A keresztény világnézet ellenségeinek számai napról-napra nő, elszántságuk emelkedik, fegyverek mind élesebbek, veszedelmeisebbek lesznek. S a talaj készen áll számukra. Intelligenciánk vallási ismeretei neveltetése folytán nagyon hiányosak, katolikusok érzéskül, öntudatuk nulla, világnézetük, melyet olvasmányaik, haragságoktól hemzsegő természettudományi, bölcsészeti, történelmi könyvek, a kereszténység gyűlöletétől csepőgő sajtó teljesen megrontottak; minden, csak nem keresztény. Ne vádoljon senki elfogultságról; tudom, hogy vannak tiszteletreméltó kivételek (bár nem nagy számban), de társaságokban, iskolában, magán érintkezés alkalmával szerzett tapasztalataim alapján mondhatom M. T. K., hogy igazam van. Hogy csak a legközelebbi multba nyuljak vissza bizonyítékért: a Ferrer és Marczali ügy, Tisza Istvának a dogmákról tartott famozus beszéde és a szekularizáció kérdése elretentő mélységeit tárja fel minden komolyan gondolkodó, egyháza érdekeit szíven viselő ember előtt intelligenciánk ilyen kérdésekben való járatlanságának s egyoldalú elfogultságának. De ezen nincs is mit csodálkoznunk, ha meggondoljuk, hogy oly generációról van szó, mely Jézus életét nem az evangéliumból, hanem Renan regényéből olvassa, a mult idők tanulságait Marciali Henriknek a Jézus Krisztust az emberiség életéből kiskikaszto Világtörténelméből szűri le, anthropologiai ismereteit a Műveltség könyvtárból meríti, világnézetében az embrio-kisérket hamisító öreg jeni profszor Weltrhsejje szerint igazodik.

Ezeket a bajokat M. T. K. okvetlenül segítenünk kell és pedig mentül előbb, mert lehet, hogy nemokára későn lesz. Épen ezért — s itt sokaknak véleményét, illetőleg óhaját tolmácsolom — jövő évre okvetlenül fel kell vennünk alkalmas módon a tavali hitvédelmi előadásoknak az idén elcsett fonalát s főleg a éves történelmi nézetekkel, helytelen társadalmi felfogásokkal szemben meg kell erősítenünk intelligens katolikus közönségünket. Ha száz, ha tíz ember lelkét nyerjük is csak meg, már munkánk nem vész kárba: száz, vagy tíz új oázist teremtünk a mi intelligenciánk vizgatlan lelki Szaharájába. Az apostolokból sohasem kell sok a világnak, csak jók, lelkesek legyenek.

I. Belvárosi katolikus körünk mindennap élete alig hagy fenn kívánni valót. Tagjaink száma 300, körünk helyiségei, főleg a teli hónapokban látogatottak, anyagi helyzetünk rendezett, könyvtárunk folyton szépen gyarapodik s elég nagy forgalomnak örvend. A mult évi közgyűlés óta

3 választmányi ülést tartottunk a kör mindennapi ügyeinek elintézésére. A katolikus sajtó ügyeinek előmozdítására rendeztünk egy igen látogatott sajtógyűlést, melynek szónokai Prohászka Ottokár püspök védnök ur, továbbá Göröcsöni Dénes és Vass József dr. voltak. Két előadást tartott Pécsi Gusztáv dr. esztergomi theologiai tanár Newton törvényeiről és egyet Terkán Lajos dr. az őgyallai obszervatórium I. adjuncsus az üstökösökről. A kör nevében ez uton is hálás köszönetet mondok szives és önzetlen fáradozásukért.

Körünk kifelé megnyilvánuló életének legimpozánsabb eseménye volt f. é. február hó 7-ikén tartott fényes sikerű teasteélyünk, mely mig egyrészt öt hat év előtt rendezett mulatásaink kedves emlékeit idézte fel lelkünkben nagy arányával és zavartalan lefolyásával s így nagymértékben hozzájárult a kör mulatásaink régi jó hímevének felelevenítéséhez: másrészt a rendezés kulisszatitkának ismerőit meggyőzte arról, hogy tetrekész fiatalságunk tudatára ébredt e téren red váró feladatának s ez elől a jövőben nem is fog elzárkózni.

Attérve főlk-katolikus köreink életére, azoknak ez évi működését röviden a következőkben vizsgálhatom a hozzám beérkezett évi jelentések alapján:

II. A felsővárosi katolikus kör még mindig legnagyobb főkkörünk. Tagjainak a száma 246. Úgyvet 5 választmányi ülésen intézte el. Rendezett 12 felolvasást, előadott 7 szindarabot, melyeken a kör dalárdája is részt vett Kammei József karmester vezetése mellett. Szép sikerrel szerepelt ezenkívül a dalárda a munkásegyletet március 15-iki és augusztus 20-iki gyűlésein és a katolikus népszavazás december 26-iki gyűlésén. A főkkör bevételje volt: 1185:31 K. Kiadása 470:91 K. Pénztári maradványa 712:40 K. Könyvtára 410 kötetből áll, melynek forgalmi száma 922 volt. Járattott a kör 6 lapot. Idei közgyűlésén a kör világi elnökévé választotta Pénzeszti Nagy Györgyöt, egyházi alelnök lett Magyar Sándor, világi alelnök Szatmáry Imre.

III. A vízivárosi kör tagjainak száma 83. Tartott 3 választmányi ülést, 12 előadást s egy farsangi mulatást. Pénztári állapota a következő: Bevétel 272:82 K., Kiadás: 90:38 K. Pénztári maradvány: 82:44 K. Könyvtára 343 kötetből áll, melynek forgalmi száma 242. Négy lapot járattott. A tisztikarban történt változások a következők: Dr. Klauz György helyett elnök lett a kör agilis alelnöke Streit Ferenc, alelnök: Bilkei Ferenc titkár, titkár az eddigi jegyző Rónai Elemér. A kör működését, tagjainak számarányát erősen befolyásolja az ugyanazon városrész területén működő népakadémia.

(Vége köv.)

ÜJDONSAGOK.

— A Politika nálunk. A függetlenségi kör vasárnap d. u. gyűlést tartott, a melynek egyetlen pontja Mandorff Géza báró programbeszédének megállapítása volt. Nagy Ignác elnöklete alatt a kör elhatározta, hogy a programbeszéd megtartása vasárnap 13-án d. e. 11 órákor lesz a városház előtt. A gyűlést Nagy Ignác elnök nyitja meg, utána Mandorff Géza báró orsz. képviselő tartja meg beszámolóját, a mely a jövő választásra vonatkozó programbeszédé is lesz. Utána Kenessey Gyula a megyei függetlenségi párt elnöke s végül Holly Géza dr. beszélt.

Mandorff Géza báró meleg hangon mondott köszönetet a pártnak azért a lelkes bizalomért, a mellyel iránta viseltetik s a melyet kiérdemelni ő egyik legnemesebb ambíciójának tekinti. A közgyűlés nagyszámú egybegyűlt tagjai elhalmozták a bárót szeretetüknek és ragaszkodásuknak jeleivel. Ezután Erdőssy Bódog, Holly Géza

dr. és Tóth Artur tartottak lelkes és igen rokonszenvesen fogadott beszédeket.

Itt jegyezzük meg azt a legújabb értesüléseinket, hogy Zichy János gróf a budapesti VIII. kerületi polgárok felkérésének engedve, minden valószínűség szerint a főváros mandatumát fogja elfogadni. Azonlalt legkivált Pécs és Eger városa, valamint a gróf régi kerülete: Szabadbáránd tartanak igényt a gróf képviselőjelöltségére. Ezek alapján Fehérvár ki fog esni Zichy János gróf reménybeli kerületeinek sorából.

— Március 15. A székesfehérvári ker. szoc. munkás-egyletet a népakadémia XCIII-ik előadásával kapcsolatban 1. hó 13-án, vasárnap d. u. 5 órákor Távirat-utca 6. szám alatti helyiségében hazafias ünnepélyt rendez.

A Felső és Vízivárosi Olvasókör március 14-én, hétfőn ünnepi a márciusi nagy napok emlékét. Az ünnepi szónok dr. Csöppentzky Mihály.

A Székesfehérvári dv. dalegyesület márciusi nagy napok emlékére március 19-én szombat este 8 órákor egyetli helyiségében (munkás étterem) társasvacsorával egybekötött hazafias ünnepélyt rendez, melyre az érdeklődőket szivesen látja az Elnökség. Ünnepi szónok Lapos István dalegyesületi titkár.

— Zichy János gróf és Ereki Alfonz. Most hogy Zichy János gróf kultuszminiszter lett, érdekes és valóban mogható hirt olvasunk az egyik fővárosi lapban. Zichy grófot ki nevezzi a király egyik legfontosabb állású miniszterének s a gyongédszívű, nemeslelkű ember nagy gondoljai közt egyik elsőnek azt tartja, hogy táviratot küld Ereki Alfonz cisztercita tanárnak s tisztelettel és hálával emlékezik meg arról a derék jó emberről, a ki őt tanította és éveken keresztül nevelte. Mit érezhetett a jó öreg Ereki Alfonz, mikor tanári pályájának ezt az édes utóórómét érzi, mikor magas korával járó gyöngeségekkel gyötörődve, tudja, hogy nem hiába élt, mert munkája él és nemes gyümölcsöt érlelt az ő tanítványai-ban. Bennünk pedig a tisztelet és nagyra-becsülés gondolatait erősíti meg, a melyet Zichy János gróf iránt eddig is éreztünk. Az a férfiú, a ki így gondolkozik tanárai-ri csak kiváló nagy ember lehet, igazi jellem, a mely előtt hódolattal fejet kell hajtani.

— Az ipartestület zászlója. Az ipartestület előjárósága által kiküldött bizottság felkéri mindazon iparostársait, kik a zászló költségeihez hozzájárulni óhajtanak, sziveskedjenek adományaikat folyó hó 31-ig a testület helyiségében átadni.

— A Székesfehérvári Tolna Club f. hó 12 én d. u. 4 órákor tartja rendes évi közgyűlést a felső ker. iskola tornatermében. A közgyűlést társas vacsora követi.

— Közigazgatás a vármegyén. A vármegye-közigazgatási bizottsága ma d. e. 10 órákor tartotta rendes havi ülését Szűts Jenő alispán elnökletével.

Az alispán jelenti, hogy a Szent György kórház megügyelő osztályán jelenleg 12 egyén áll megfigyelés alatt.

Balassa Sándor főjegyző kisebb ügyekről referál hozzászólás nélkül. A bizottság elé terjeszi a közúti fedanyagokat szállító Bernstein és Káldor cég kérelmét, hogy a vasúti szállítási díjak felemelése folytán előállott díj-differenciákért kárpótlósság. A bizottság a kérelmet elutasítja, mivel a céggel a szállítókra vonatkozólag szerződése van.

Lauschmann Gyula dr. t. főorvos jelentése szerint a megye múlt havi közegészsége elég jónak mondható. A megbetegedések száma 3334 volt, mely a lakosság 16 1/2-ának felel meg. Házaság többlet a múlt hóban 204. Született 680, ebből tvetlen 32, iker 10, halvaszületett 24. Meg-

halt 333 egyéni így a születések a halálozásokat jóval fölülmúlják.

Turián József kir. pénzügyigazgató jelentése szerint kincstári törlesztés volt a múlt hóban 2,451,488 K., befizetett 513,557 K., hátralék 1,837,931 K. Házadómentesség 44, fizetési halasztás 5 esetben adatott.

Vajda Géza kir. főmérnök a megyei utakról jelent. A vasutak zágrábi üzletvezetősége Veréb megállóhelyen sorompó felállítását kéri. A bizottság engedélyezi.

Schaller Flóris kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy hivatalos jelentés alapján Vitay Kálmán sóskuti tanítót a tanítástól táviratilag eltiltotta, mivel az tanítványait visszaolt. Vitay ellen a váli főszolgabíró az ügyészégnél feljelentést tett, indítványozza, hogy bizottság várdja be a bírói eljárás lefolyását. A bizottság az indítványt nem fogadja el, hanem Vitayt még a bírói ítélet előtt felfüggeszti s ellene a fegyelmi eljárást megindítja.

— Jó példa. R. Nemes Viktor zámolyi reformatus tanító vasárnap borközi állapotban felment a templom karzatára, s onnét a lelkes gyalázó és botrányos szavakkal illette. A lelkes előbb rendre intette, majd midőn a tanító folytatja tiszteletlen kirohanását, két curatorit küldött fel a karzatra, kiknek hosszas dulakodás után sikerült a karzat karfájába kapaszkodott tanítót lakására szállítani, ahová nemokára, a csendőrök is eljöttel, de látva, hogy nincs beszámítható állapotban, másnapra halasztották a kihallgatását, azonban Nemes Viktor az éjszaka folyamán megszökött.

— Cigány lakoma. Juhász Sándor gazda tehene megdögölt, mire a gazda elásta. A cigányok azonban híret vittek a dolognak, a tehenet kiásták s jó étvágygal megették. Pénze semmi bajuk sem lett.

— Rendőri hír. Jónás János csákvári vadór fegyverét ismeretlen tettes ellopta. Most kézrekerült Gyürk János személyében.

Miért legjobb és miért legolcsóbb a Sztraka-féle Menthol fogszappan? Legjobb azért, mert kellemes ízű fogszappan a fogkőlerakodást elhárítja, a száj savanyú és rozsz ízét felrissziti, feltűnít, végül átható desinfiáló erejével a fogszuvasodást megakadályozza. Legolcsóbb azért, mert mindennapi használat mellett is eltart s eredeti hatásától állás közben semmit sem veszít. Kapható gyógytárakban, drogeriákban ára 1 kor.

sem veszít. Kapható gyógytárakban, drogeriákban ára 1 kor.

Kapható: Steiner Béla drogueriában, Kossuth-utca és

Borbély Béla fodrász-üzletében, Sas-utca.

Vadász Antal kereskedőnél, Székesfehérvár.

Németh Péter gyógyszerésznél, Aba.

— Rendkívüli közgyűlés a vármegyén. Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága legutóbb tartott rendes közgyűlésén elhatározta, hogy a zavaros politikai helyzet miatt minden hó első hétfőjén rendkívüli közgyűlést tart. E határozatból kifolyólag hétfőn d. e. 11 órákor volt az első rendkívüli közgyűlés, amelynek lefolyása a következő:

Szűts Jenő alispán 11 órákor kevés számú bizottsági tag jelenlétében a közgyűlést megnyitotta, mely után a főjegyző előterjesztette a főispán átiratát, mely bejelenti a főispáni székben való megmaradását s a kormánypartba való belépését. Kijelenti azonban, hogy a kormánytól garanciát kapott arra nézve, hogy alkotmányosan fog kormányozni s tőle semmi olyat nem fog kívánni, ami politikai meggyőződésével ellenkezik.

Az átirattal kapcsolatban az állandó választmány javasolta: mondja ki a közgyűlés, hogy mig Széchenyi Viktor gróf ül a főispáni székben az ő személyében elégséges garanciát lát, havónkénti közgyűlést nem tartja szükségesnek s azért a törvényhatóság ilyenmli határozatának végrehajtását felfüggeszti.

Közgyűlés az állandó választmány javaslatát 38 szavazattal 20 ellenében elfogadta.

A tárgysorozat többi pontja minden hozzájárulás nélkül, simán folyt le. Az érdeklődés igen gyér volt, a társalgás annál élénkebb, úgy, hogy a csengőnk is bőven akadt dolga. Megemlítésre méltónak találjuk, hogy a V. Balogh és társai féle felebbeszét a gyúrói közjegyző választás ellen a közgyűlés elvetette. Az előadó ugyanis kifejtette, hogy a felhívott közjogi érvek tarthatatlannak s alapiatlanok, mire a közgyűlés a felebbeszét előadó javaslatára elvetette. A soproni siketnéma intézett azon kérelmét, mely szerint a megye ott alapított helyeket létesítsen a közgyűlés nem teljesítette. Megemlítésre méltónak találjuk, hogy a közgyűlés azon egyhangú határozata, hogy a helybeli Szent György-kórház szállítóival szemben fennálló 34000 K tartozást egy ekkora 4 1/2 kölcsön felvételével egyenlítse ki.

Idegen szavak és nevek sóitára Kelemen Bélától csinos vászonkötésben 4 koronáért kaphatók, Klökner Péter cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

A karszemélyzet jutalmajátéka. Szombaton d. u. fél 4 órakor lesz a karszemélyzet jutalmajátéka; színré kerül Farkas Imre kedves operettje: „Az iglói diákok.”

Hazafelé. Gazdag Pál 47 éves urhídei akos vasárnap vizitbe ment jenei rokonaihoz. Viszajövet valahogyan feldőlték s Gazdag oly szerencsétlenül esett a kerék alá, hogy az a fejbőrt úgy szelvé teljesen leskalpoltá. s csak a fehér koponya csontja látszott. A mint állítják, a szerencsétlenségnek nem ittasságuk volt az oka, már csak azért se, mert a jenei bortól berugni nem, hanem csak elkeveredni lehet. Mézőly József dr. gyógykezelés alá vette a súlyos sebesültet és beszállította a Szent György-kórházba.

Kanyaró után

a legkomolyabb betegségeknek biztosan elejét veszi a **SCOTT-féle EMULSIÓ**. Az egészség gyors visszaszerzése megiepi mindazokat, a kik előző résznek kisérletet a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle márkát mindig meg kell látni a halászt, akitől meg kell venni.

SCOTT-féle Emulsió-val.

A SCOTT-féle Emulsió csakis annak köszönheti nagy hírnevét, hogy összes alkotászeiben fenntartja legnagyobb fokú tisztaságát.

Nagyonmefelelő az elkönyezetett inynké s a meggyengült emésztésnek.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 k. 60 fillér. Kapható minden gyógyszeriarban.

A kiütéses tifusz. Az alispán rendeletet intézett a megye Budapesthez közel eső községeihez, melyben a kiütéses tifusznak Budapestről megynkbe való behurcolásának megállítására céljából utasítja az előjáróváogokat, hogy minden Budapestről érkező utast szigorúan vizsgáljanak meg. Gyanús megbetegedés esetén azonnal szállítsák a járványkórházba és a szükséges óvintézkedést tegyék meg.

Órshely, Fiskálisulö 912 sz. villa (Makay szülö mellett) 3 szobával, május 5-től kiadó. Cim a kiadóhivalban.

Kereskedők figyelmébe. A kereskedelmi társulat értesítést kapott a budapesti kereskedelmi és ipar kamarától, hogy a m. k. posta takarékpénztár újabbán összekötötést tart fenn a német és a gyaljai postacsop. hivatalokkal is, tehát oda is lehet csekkátutalást intézni. Akik ez iránt közlebből érdeklődnek erre nézve nyomtatott utbaigazítást is kaphatnak a kereskedelmi társulat

títkári hivatalában; minden nap tizenegyötöl tizenkettőig.

A természet mindig a legnagyobb gyógyművész, eszközei és utai csodálatosak. Így például a csukamájolaj is oly gyógyerőket tartalmaz, minőket emberi lény előállítani nem képes. A legjobb ízű és legkönnyebben emészhető csukamájolajat nyújtja a „Scott-féle Emulsió,” mely most minden gyógyszeriarban kapható.

Rövid hírek.

Összeállítás. Csilló István érdi lakos a napokban összevesszeit lakójával, Burcs Nándor-néval, azt fellökte és össze-vissza rugdosta. Feljelentették.

Két éves. Halász István 29 éves Abához tartozó Dombi-majori lakos szóváltásból kifolyólag egy vasállval úgy elverte Borda István 21 éves bérést, hogy az súlyos sérüléseket szenvedett. Feljelentették.

Lopás. Csajági István Háltér 15. szám alatti sütőtanonc kofferéből ismeretlen tettes f. hó 1-én délelőtt egy Fejermegyei Takarékpénztári gyűjtőperselyt — melyben Csajági Istvánnak körülbelül 28—30 korona megtakarított pénze volt, — ellopt. — Csajági a lopást a rendőrségben feljelentette.

Országuton. Kigyósi József 54 éves nádasladányi lakos mult szombaton a heivásárról hazatérőben az országuton elütötte kocsjával Káldi István táci lakost, ki súlyosabb sérüléseket szenvedett. Az eljárás megindult.

Tüz. Albert Mátyás kislány lakos házában egy rakás kukoricászár ismeretlen okból kigyuladt. A tűz átharapzott a mellette levő félszerre, mely a benne levő lakarmánnyal és cséplőgéppel együtt porráégett. A kár 6—700 korona, mely biztosítás révén megtérül.

Színház.

Szombat, március 6.

Királytigri. Sokszor csodálkoztunk már azon a speciálisan különös izlésen, a mely német jutalmjáték körül érvényesül. A meglepetések különlegességének csimborásszójára azonban Déri szombati jutalmjátékánál jutottunk el. Ifjú diákok szekunda sarjadásánál, nem fiatal szakácsnék leveésének előkészítésénél, rántásának odaégetésénél képzeljük el a megfelelő a milliót, a melyet a Királytigris előadása lehelt. Egy überremndráma, annak borzalmasságával illetőleg komikumával. A csapszék artikulálatlan hangon bögő alakjai, céda leánya, pálnakagóze, lócsilábu asztala, rakáson heverő holttestek, bicskák, gyilkolások, állandó lövöldözések; akasztási előkészületek, fősietlen koporsók, kiugráló rendőrök, verekedések, orditozások: ezek voltak a légkör, amelyet „évezünk” kellett, míg meg nem szöktünk. A gyengédebb és intelliens hölgyek hátat fordítottak a színpadnak, az éret urak kacagtak, a szakácsnék, diákok és inasgyerekek pedig borzadtak. Ez volt a szombati jutalmjáték. Vagy talán azért választották, mert ebben lehet rekedten kiabálni. Akkor pardon! bocsánatot kérünk.

Egyebekben pedig sajnáljuk a mi Dérinket, az elegáns, az előkelő, a disztignált izlést, az intelligens Dérít. A kit mindig szeretünk és dicsértünk, mert kivíva a szeretet és dicséret szavait. S kérünk is mindenkit, hogy világért se ennek a keretnek tartalma szerint méltóztassék őt megítélni.

A szombati előadás tisztára tévedés volt, a melyet azonban a közönség nagyrésze távollétével ismert fel.

Vasárnap, március 6.

D. u. a Gésák-at adták megcsappant érdeklődés mellett.

Este Tűzerek a gyakorlaton kerül színré, szintén kevészámú közönség előtt.

Anyakönyvi statisztika.

1910. február hó 26-tól 1910. március hó 5-ig.

Születés. Született: 15 törvényes fiú, 6 leány, törvénytelen fiú, 1 leány 0, halvaszületett törvényes fiú 0, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 22.

Halálozás. Elhalt: 7 éven aluli 0 törvényes fiú, 0 nő, 7 éven felül 4 férfi, 10 nő. Összesen 14.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

Eszerint a születés a halálozást 8-al mulja felül. Widovics Ferencné, Kis Anna r. k. 52 éves, Budai-ut 16. — Zsigmond Mihályné, Lizi Anna r. k. 57 éves, Zámoly-u. 48. — Tóth Erzsébet ref. 45 éves Szent György-kórház. — özv. Kis Mihályné, Ladovics Rozália r. k. 75 éves, Deák F.-u. 26. — Nagy F. János r. k. ácsmester, 58 éves Szent György-kórház. — özv. Hiedl Józsefné, Ziegler Anna r. k. 57 éves, Gyümölcs-u. 22. — Id. Heiskál Ferenc r. k. kőműves segéd, Szömörce-u. 2. — Kovács József napr. 70 éves Szent György-kórház. — Arany Ferencné, Káro Anna r. k. 63 éves, Selyem-u. 17. — Heller Salamon izr. vegyes-kereskedő 48 éves, Tolnai-u. 20. — Szalai Dánielné, Vincze Zsófia ref. 82 éves, Széchenyi-u. 58. — Grünwald Györgyné, Faller Erzsébet ág. h. ev. 64 éves, Horog u. 9. — Heinberger Zsófia izr. 14 éves, Szent György-kórház. — Grätzer Nándorné, Hertleisch Mária r. k. 68 éves, Szent György-kórház.

A mélyentisztelt hölgyek figyelmébe!

Ha fáj a feje és korpás!
Ha hull a haja és zsiros!

mosassa fejét a legjobb gyógymóddal kamilla-, kátrány-, Schanpoöng-kivonattal.

Hülés kizárva Olcsó árak.

Maniküre kéz- és körömápolás.
Hajfestészet, hajszőkítés minden színben.
Ondolaton — hajhullámozás!

Ifj. Koronafi Károly,
női fodrász, — Nádor-u. 13.

Külön hölgyterem,
bejárat a kapu alatt.

Alulirt légszeszgyár igazgatósága a legjobb minőségű szellőzői darab kőszénből előállított

Coakszának

métermázsája 4 koronáért a légszeszgyárban ajánlja azon kedvezmény mellett, hogy aki 3 métermázsát, vagy ennél nagyobb mennyiséget vesz egy-szerre, annak a légszeszgyár a saját fuvarán a coakszot helyben a házhoz (a ház kapujáig) szállítja fuvardíj nélkül. Az ugyanazon köszénből előállított

Kátrány

métermázsáját pedig 6 koronáért ajánlja szintén a légszeszgyárban; előleges készpénzfizetés ellenében. Vagon rakományként külön megjégyzés szerít. Kátrányunk nagyon alkalmas szőlőkarok festésére és minden-nemű fa konzerválására.

Székesfehérvári légszeszgyárnál társulat igazgatója

MRAZ V.